

Якимюк Жанна Олександрівна

Рівненський державний гуманітарний університет

Науковий керівник: Сторож Олена Василівна, кандидат психологічних наук, доцент

Рівненський державний гуманітарний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ І КОНФЛІКТНОСТІ У СТУДЕНТІВ

На сучасному етапі формування нового соціального середовища спроба розгляду лідерства є необхідною і своєчасною. Лідерство існує і здійснюється в усіх галузях громадського життя і часто несе за собою конфліктні ситуації, проте, підхід до розуміння цих понять істотно відрізняється, як у різних науках, так і в сферах суспільно-соціального життя.

Проблема лідерства знаходить своє відображення у дослідженнях зарубіжних вчених: теорія «вроджених рис» (Е. Богарус, Е. Хантер та ін.); «ситуаційна теорія лідерства» (Ц. Джібб, Т. Хейлін); «інтераціоналістська теорія» (К. Гібб, К. Кліффорд та ін.); теорія «шлях-мета» (Т. Мітчелл, Р. Хоус); мотиваційна теорія М. Еванс; гуманістичний підхід (Р. Блейк, Р. Лікерт та ін.); атрибутивні теорії лідерства (Р. Лорд, Дж. Фотіс та ін.) [1-2].

Значний внесок у дослідженні цієї теми зробили і вітчизняні вчені: В. Р. Веснін, Д. О. Виханський, Є. М. Зайцева, В. С. Лозниця, К. В. Сельченко, Ф. І. Хміль [1].

Впродовж останніх років поряд із проявом лідерських якостей особистості з'являється і проблематика конфліктів, що викликає значний інтерес у психологів.

Серед вітчизняних досліджень з проблематики конфліктів варто відзначити роботи: В. С. Агєєва, В. І. Андрєєва, О. Я. Анцупова, В. К. Васильєва, Н. В. Гришиної, Т. В. Драгунової, С. І. Єріної та інші. В Україні проблему конфліктів успішно розробляють А. І. Бузнік, А. М. Гірник, В. Г. Ласькова, Г. В. Ложкін, В. М. Радчук, В. М. Кушнірюк, І. Б. Омелашко, М. І. Пірен, Н. І. Пов'якель, О. Л. Світличний та інші [3].

У зарубіжній психології конфліктність представлена роботами представників різних підходів: А. Адлер, А. Бандура, А. Басс, Д. Креч, К. Левін, Дж. Морено, З. Фрейд, Т. Шибутані, К. Г. Юнг та інші [3].

На думку Т. Черкасової, до типових конфліктів на етапі навчання у ВНЗ можна навести: конфлікти від невміння контактувати, конфлікти, що виникають внаслідок неадекватного сприймання сторін, нетактовності; конфлікти, викликані різними потягами: потребами у визнанні, неадекватністю сприймання, помилками виховання, небажанням зважати на думку інших; конфлікти, які базуються на соціальних установках – орієнтаціях до схильності особистості діяти певним чином; конфлікти, що будуються на принципі протиріч – конфлікт батьків і дітей. У дослідженні О. Анцупова серед причин конфліктів найпоширенішими є: неадекватність оцінок і самооцінок як студентів, так і викладачів; розходження в ціннісних орієнтаціях; невисока культура спілкування; незнання ефективних соціальних і педагогічних технологій, що забезпечують згуртованість колективу, взаєморозуміння між суб'єктами освітнього й виховного процесу; особистісні особливості – характер, темперамент, манери [1].

Як відзначає В. Журавльов, ситуації, які пов'язані з неблагополуччям у побуті, дуже впливають на конфліктність студентів. Це транспортні незручності, недосипання, відсутність культури побуту в гуртожитку, перевтома, втома, тощо. Крім того особистісні особливості викладачів, їх професійний рівень, погана організація навчального процесу, поганий стан аудиторій, особистісні особливості студентів і матеріальні проблеми, можуть бути конфліктогенними факторами у ВНЗ [1-2].

Причини конфліктів саме студентів можна розділити на чотири групи: психологічні, соціально-психологічні, організаційно-педагогічні і соціально-економічні.

Період навчання у вищому навчальному закладі – це період отримання знань, умінь, навичок, освіти, професійної кваліфікації; етап узгодження бажань, можливостей, активної суспільної і лідерської діяльності. Цей період характеризується різноманітними видами активності, більш розвинутою системою соціальних зв'язків і відносин.

Можемо зробити висновки про те, що синтезуючи поняття «студент-лідер», «справжній

студентський лідер» - це як різновид соціально-психологічних якостей особистості студента, який відображає її ставлення до інших та суспільства, дозволяє здійснювати значний вплив на членів студентської групи, сприяє створенню позитивної атмосфери в групі, виявляється в її стійкій активній, відповідальній суспільній поведінці та вчинках, спрямованих на організацію й управління взаємовідносинами у студентській групі для досягнення колективних цілей найоптимальніше.

Недостатня теоретична підготовка до нових умов життя у студентському середовищі, викликає кризу життєвих цілей, конфлікт цінностей, інтересів, масову соціальну девіантність у поведінці як форму прояву сучасних конфліктів. Пристосування до нових життєвих умов багато в чому залежить від особистісних якостей студента. В науці існує безліч підходів щодо виділення різних форм конфліктної поведінки, причин її виникнення. Беззаперечним є той факт, що прояви такої поведінки та внутрішні особливості особистості, а також її соціальне оточення тісно взаємопов'язані.

Список використаних джерел

1. Гришина Н. В. Психологія конфлікту / Н.В. Гришина. – К.: Либідь, 2000. – 258 с.
2. Платонов Ю.П. Путь к лидерству / Платонов Юрий Павлович. – СПб.: Речь, 2006. – 388 с.
3. Сельченко К. В. Психология лидерства / Сельченко Константин Владимирович. – Мн., 2004. – 364 с.